Yenilenebilir Enerji Tedariği: Mevcut Durum, SHURA Projesi ve Odak Sorular

Çalıştay: Yenilenebilir Enerji Tedarik Sisteminin Uygulanabilmesi İçin İhtiyaçlar ve Öneriler

İstanbul

26 Kasım 2020

Yael Taranto, Kıdemli Enerji Analisti – SHURA Enerji Dönüşümü Merkezi

Özel Sektör YE Tedariğinin Küresel Gelişimi

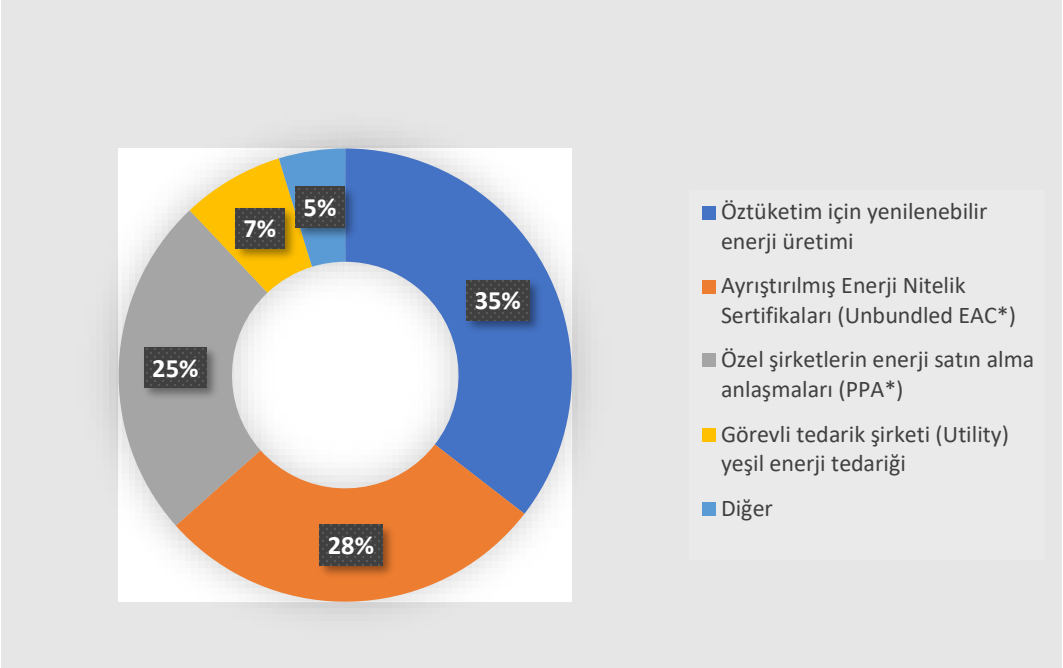

Kaynak: IRENA 2018

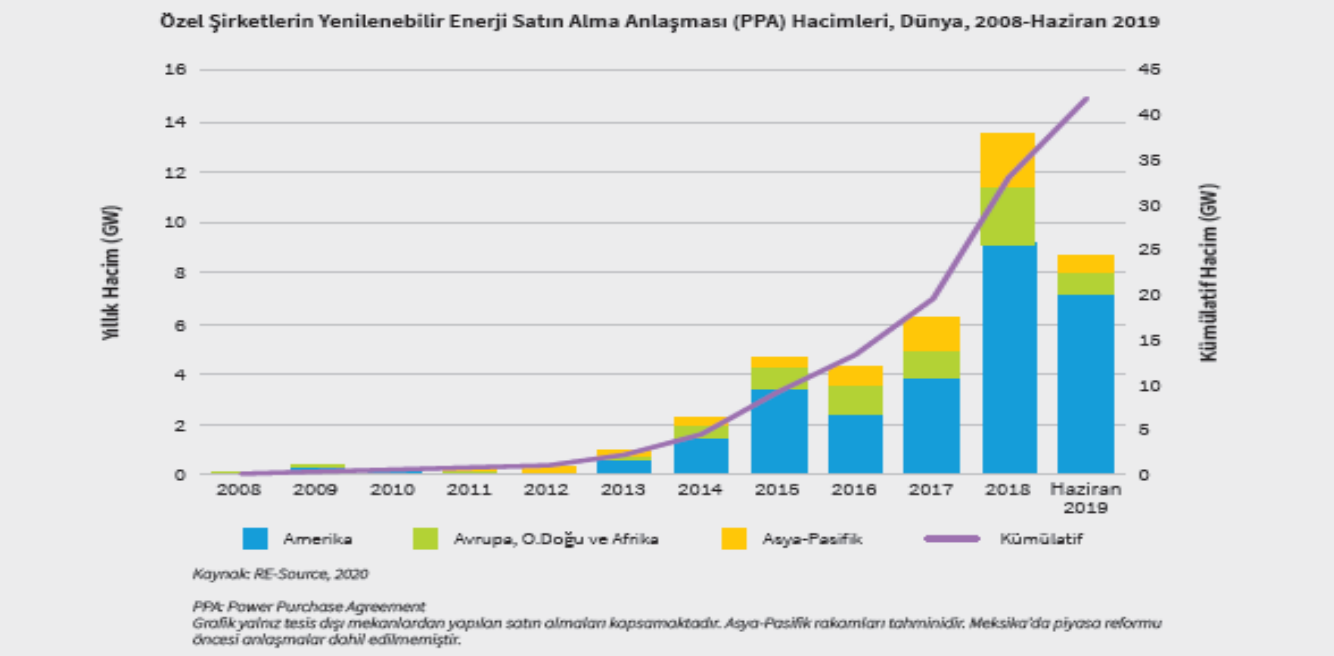

Kaynak: RE-Source, 2020

- Şirketlerin çeşitli mekanizmalarla tedarik ettiği yenilenebilir enerji miktarı yıllık yaklaşık 500 milyar KWh'le, küresel yenilenebilir enerji tüketiminin %7'sini geçiyor.
- Özüretimden sonra en çok kullanılan YE tedarik mekanizması Ayrıştırılmış Enerji Nitelik Sertifikaları.
- Satın alma anlaşmalarının (PPA) da son 10 yılda hızla artarak 2019'da 45 GW'ı aştığı tahmin ediliyor.

SHURA Projesinin Amacı ve Kapsamı

Yenilenebilir enerjinin tüketiciler tarafından talep edilmesi ve satın alınması yenilenebilir enerji yatırımlarının artmasına ve finansmanın çeşitlenmesine yardımcı olacaktır.

Amaç: Yenilenebilir enerjinin özel bir ürün olarak tedariğine ilişkin alternatiflerin ortaya konulması ve yenilenebilir enerjiye has bir ticaret platformu oluşturulmasına yönelik potansiyelin irdelenmesi.

Gerekçe:

- Özellikle kurumsal şirketler sürdürülebilirlik taahhütleri kapsamında elektrik tüketimlerini yenilenebilir kaynaklardan karşılamaya önem veriyor ve bu doğrultuda satın alma talebi oluşuyor.
- Türkiye'de satın alınan enerjinin yenilenebilir olarak tescil edilmesine ve esnek bir şekilde alım-satım olanağı geliştirilmesine ihtiyaç duyuluyor.

Kapsam:

- Yenilenebilir enerji tedariğinin derinlemesine tartışılabilmesi ve ilgili kuruluşların katılımıyla bir yol haritası oluşturulabilmesi amacıyla panel, seminer ve toplantılar düzenlenmesi.

Bu yolla

- İlgili paydaşlar arasında daha yaygın bilinç oluşturulması ve fikir alışverişi sağlanması.
- Bir yenilenebilir enerji ticaret platformunun kavramsal altyapısına katkıda bulunulması.

Şirketlerin Yenilenebilir Enerji Tedariği (YET)

Tükettikleri enerjiyi yenilenebilir kaynaklardan temin etmek ve bunu belgelemek şirketlerin çevresel performansına önemli katkı yapabilir.

Mevcut Durum

Talep:

- Çevresel etkisini ölçen, raporlayan ve telafi etmek isteyen şirket sayısı giderek artıyor.
- Kendi tüketimi için yenilenebilir enerji üretim tesisi kuran şirketler artıyor.

Arz:

- Yenilenebilir enerjinin ayrı bir ürün olarak satılıp belgelendiği bir piyasa henüz yok.
- Üreticiler doğrudan YEKDEM'e satış yaptığı için kısa dönemde arz edilebilecek miktar kısıtlı.

Gelişim Opsiyonları

Talep:

- Yenilenebilir enerjinin şeffaf bir piyasada, uygun fiyatla ve belgelenebilir şekilde sunumu talebi artırabilir.

Arz:

- 2020 sonrası devreye giren santraller piyasa arzını artırabilir.
- İkili anlaşmalarla satılan yenilenebilir enerjinin ayrı bir ürün olarak tescillendiği bir sistem geliştirilebilir.
- Görevli tedarik şirketleri satın aldıkları yenilenebilir enerjiyi ayrı bir ürün olarak satabilirler.
- Uzun vadede yenilenebilir enerjiye has bir ticaret platformu geliştirilebilir.

SHURA'nın Projesi

1. Aşama: Sorunun Formülasyonu

- Yuvarlak Masa Toplantısı (12 Şubat 2020)

2. Aşama: Çözümün Formülasyonu ve Tartışılması

- Değerlendirme/Tutum Belgesi (Nisan 2020)
- Webinar: "*Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Sertifikalandırma ve Ticaret Sistemi Nasıl Olmalıdır?*" (27 Temmuz 2020)

3. Aşama: Uygulamaya Dönük Önerilerin Geliştirilmesi

- Çalıştay: "*Yenilenebilir Enerji Tedarik Sisteminin Uygulanması İçin İhtiyaçlar ve Öneriler*" (26 Kasım 2020)

4. Aşama: Sonuç Raporu

YET-Yuvarlak Masa Toplantısı Çıktıları

Önerilen Mekanizma	Yapılması Gerekenler	Aktörler ve Rolleri
Mekanizma 1: Orta/Büyük Tüketiciler ve Zincirler İçin Sertifikalı Alım	*Tüketimin "science-based target" vb. kapsamda IREC gibi platformlarda belgelenebilmesi *Çift saymanın önlenmesi *Lisanssız üreticilerin de kayıt altına alınması *"Issuing body" ve verifikasyon-belgelendirme kurumu oluşturulması *Sertifika ticaretinin fiziksel ticaretten bağımsız yapılabilmesi	*EPİAŞ hukuki ve teknik olarak "issuing body" yeterliliğine sahip *EPİAŞ üretilen enerji için menşe garantisi vererek bir online tracking sistemi oluşturabilir *Verifikasyon ve belgelendirmeyi yine EPİAŞ veya EPDK yapabilir *Kamu otoritesi yenilenebilir enerji talebini artırmak için teşvik ve önlemler geliştirebilir
Mekanizma 2: Küçük Tüketiciler İçin Tarife Mekanizması	*Belgelenmiş yenilenebilir enerjinin tedarik şirketleri tarafından temin edilebilmesi *Düzenlenmiş yenilenebilir enerji tarifesi oluşturulması *Tedarik şirketlerinin tüketicilere düzenlenmiş tarife kapsamında satış yapması	*EPİAŞ menşei belgelenmiş yenilenebilir enerjiyi görevli tedarik şirketlerine sunabilir *EPDK onaylı bir yenilenebilir enerji tarifesi oluşturulabilir *Kamu otoritesi küçük tüketicilerin yenilenebilir enerji talebini artırmak için teşvik ve önlemler geliştirebilir

Türkiye'de Son Dönem Gelişmeleri

Türkiye'de son dönemde kamu öncülüğünde yaşanan gelişmeler esnek bir yenilenebilir enerji ticareti platformunun oluşumuna doğru evrilebilir.

- **Yenilenebilir Enerji Kaynak Garanti (YEK-G) Belgesi Yönetmelik Yaslağı (YEK-G) (Temmuz 2020)**
- **Yenilenebilir Enerji Tarifesi (Ağustos 2020)**
- **YEK-G yönetmeliği yayımlandı (Kasım 2020)**
- **YEK-G yönetmeliği uygulaması başlangıcı (Haziran 2021)**

YEK-G BELGESİ YAŞAM DÖNGÜSÜ

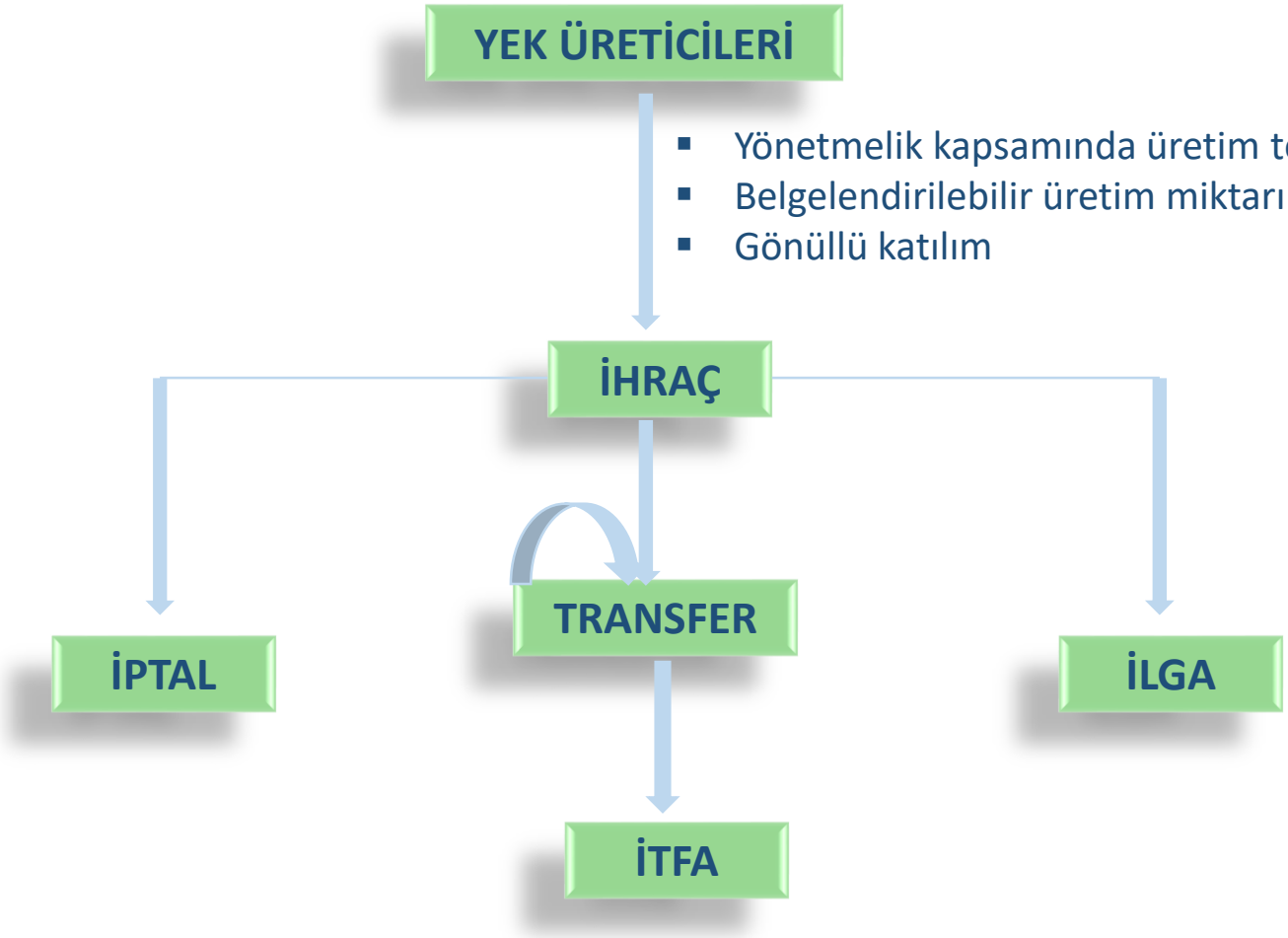

İLGİLİ KURUMLAR

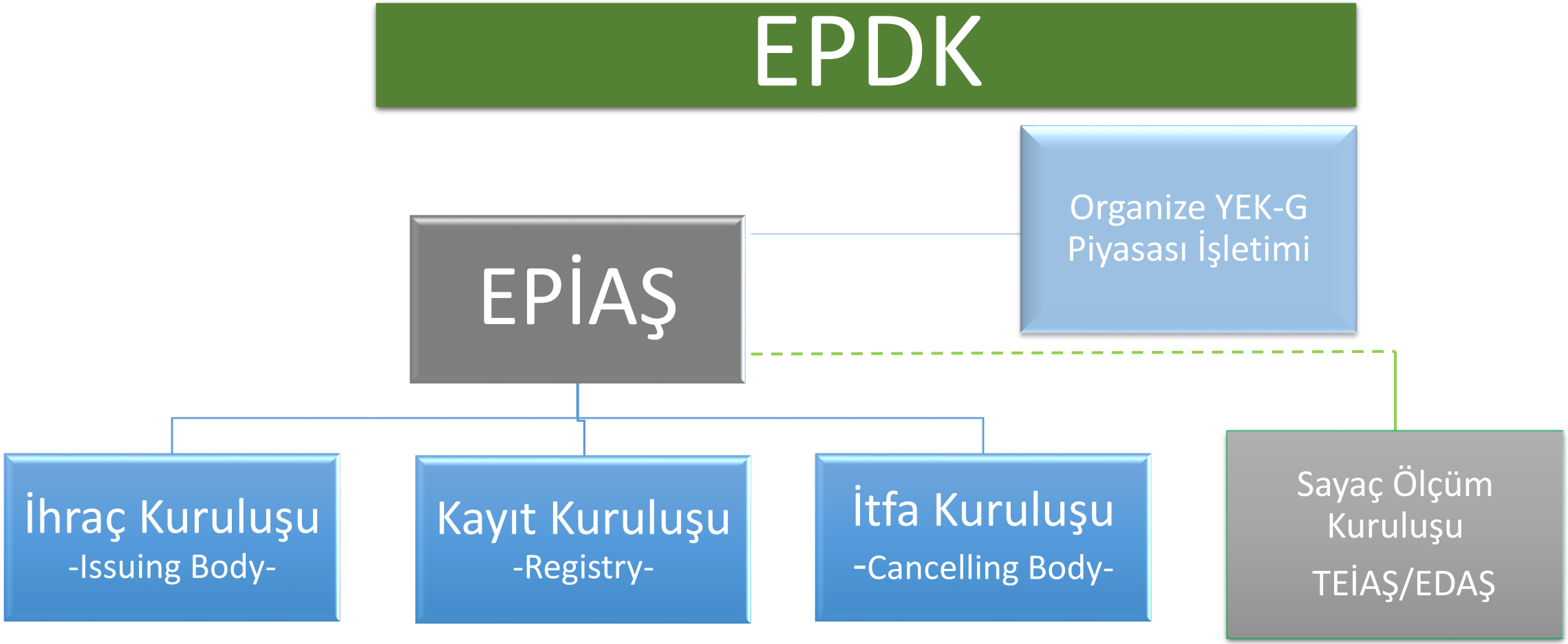

PİYASA KURGUSU

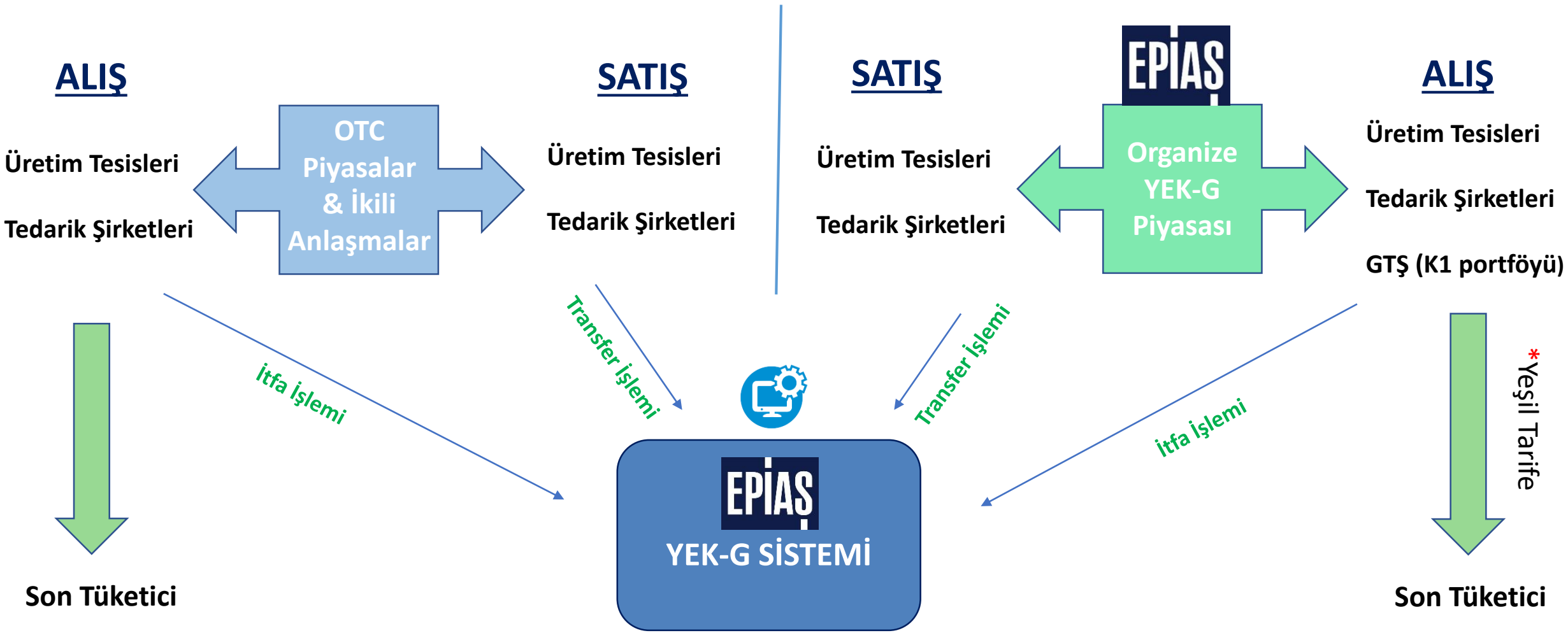

Odak Sorular

Odak Soru 1: *Yenilenebilir enerji talep eden şirketler açısından tedarik ve belgelendirmenin uygulamaya konulması için yapılması gerekenler. Sistem kısa, orta ve uzun vadede nasıl geliştirilmeli?*

Katılımcılar:	**Yenilenebilir Enerji Talep Eden Şirketler**
TÇMB	Didem Benzer
H&M	İpek Kurtoğlu
Garanti BBVA	İrem Barzilay
Ecoenergy	Merve Güngör
Unilever	Tuğçe Uslu

Odak Soru 2: *Yenilenebilir enerji tedarikçileri açısından piyasa ve ticaret sisteminin uygulamaya geçmesi aşamasında öngörülen ihtiyaçlar*

Katılımcılar:	**Yenilenebilir Enerji Tedarikçileri**
Tenera Enerji/Global Holding	Ali Hakan Everekli
Pure Energy	Anduvap Servet Akgün
Enerjisa Elektrik Dağıtım/Ticaret	Bülent Analay-Seda Şener
Tektuğ Elektrik	Elvan Tuğsuz Güven
Borusan ENBW	Emre Okuyan-Uğuray Altaylı-Yalçın Altuntaş
EÜD/Enerjisa Üretim	Ferdi Gökçek-Dilek Güngör
ELDER	Oytun Alıcı
ETD/Entek Elektrik	Serkan Dündar

Odak Soru 3: *Sistemin uygulamaya geçmesi için ihtiyaç duyulan yeni düzenlemeler ve teknik altyapıya yönelik öneriler*

Katılımcılar:	**Kamu ve özel sektördeki düzenleme, sertifikalandırma ve danışmanlık kuruluşları**
Foton Energy	Can Arslan
Rüzgar Danışmanlık	Çağla Balcı Eriş
EPİAŞ	Derya Erbay-Ömer Kırcalar-Taha Taşdemir
TurSEFF	Selen İnal-Koray Goytan
Blok-Z	Selim Satıcı